

Toename van de Grote Bonte Specht in de AWD

Aantal vangsten groeit explosief

In de vorige Fitis is verslag gedaan van de Boomkruiper die sinds 2015 een explosieve groei laat zien van het aantal vangsten op het Vogelringstation in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD). Ook voor de Grote Bonte Specht geldt deze ontwikkeling, waarbij de toename zelfs nog iets explosiever is. Net als de Boomkruiper profiteert de Grote Bonte Specht van de toename van oude bomen en dood hout.

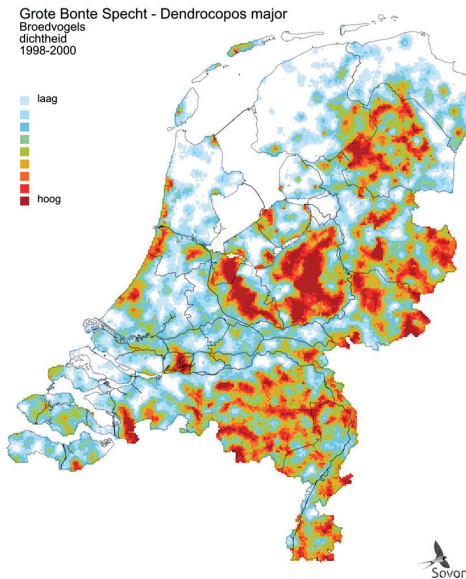
■ *Koos van Ee*

De Grote Bonte Specht (*Dendrocopos major*) is een echte standvogel die voorkomt waar bomen zijn. Dat kan bosgebied zijn, maar ook een enkele groep met bomen is al goed. Ze hebben een voorkeur voor zachte houtsoorten. Het aanwezig zijn van dood hout is gunstig voor de soort. Het is de meest algemene spechtensoorst in ons land. Doordat in ons land bossen en boomgroepen gemiddeld weer wat ouder zijn dan 20

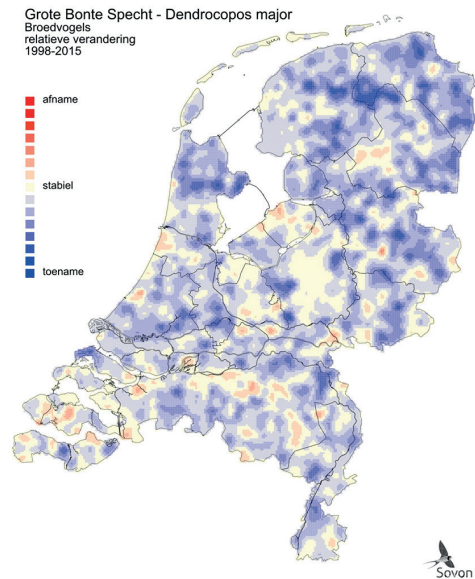
jaar geleden, zien we de Grote Bonte Specht toenemen in aantal en verspreiding in ons hele land. In de onderstaande verspreidingskaartjes is dat ook te zien: waar in het landschap bossen of boomgroepen aanwezig zijn, of terugkomen, zien we Grote Bonte Spechten.

Vangsten op Vogelringstation AWD

Vanaf de start van ons Vogelringstation werden er in sommige jaren één of

Verspreidingskaartje GROTE BONTE SPECHT
2013-2015. Bron: Sovon

Verspreidingskaartje GROTE BONTE SPECHT,
relatieve verandering tussen 1998 en 2015.
Bron: Sovon

GROTE BONTE SPECHT Foto's: Hans van Lamoen

enkele Grote Bonte Spechten gevangen. Het duurde 20 jaar voordat het vanaf 1985 een jaarlijkse vangst wordt. Vanaf 2010 zien we een sterke toename van de vangsten, met vooral vanaf 2015 zeer hoge aantallen.

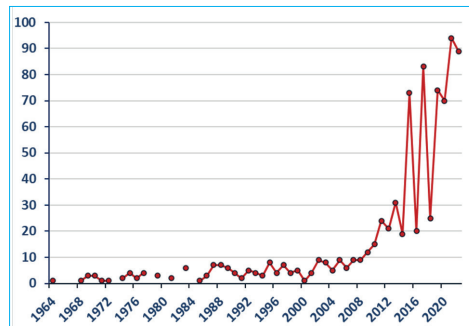
Net als bij de Boomkruiper speelt de ontwikkeling van het duingebied een belangrijke rol bij de groei van het aantal Grote Bonte Spechten. Bij de start van ons ringstation in 1964 bestond ons vangterrein, het infiltratiegebied, nog uit voornamelijk helmgras-begroeiing en stuivende duinen. De eerste begroeiing bestond uit duindoorn, aangeplante dennenbossen en wilgen langs de infiltratiegeulen. Al snel rukte de Amerikaanse vogelkers op en ontstond een gesloten begroeiing van vlier, prunus, meidoorn, kardinaalsmuts en wilg. De Grote Bonte Specht verspreidt zich door het hele duingebied. Eerst in lage aantallen maar, met het ouder worden van de boomgroepen worden de aantallen hoger.

Vanaf 2005 tot 2012 wordt de Amerikaanse vogelkers gekapt. Door begrazing van de herten kreeg de overige

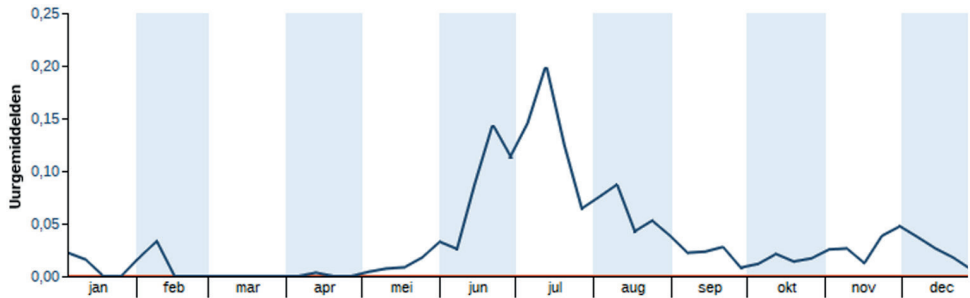

begroeiing een steeds meer open karakter. Veel van de vlierbegroeiing ging dood en de wilgen en abelen groeien uit tot volwassen boomgroepen. Door wisselende waterstanden, stormen en droogte komt er ook steeds meer dood hout in het duingebied, dit is gunstig voor de Grote Bonte Specht.

Kijken we naar de landelijke trend, dan zien we dat de populatie van de Grote Bonte Specht in 40 jaar meer dan verdubbeld is en dat deze groei behoorlijk

GRAFIEK 1: Vangstaantal Grote Bonte Specht bij Vogelringstation AWD per jaar (totaal 804 vangsten)

GRAFIEK 3: Seizoensverloop vangsten Grote Bonte Specht bij Vogelringstation AWD in aantal vangsten per uur (gebaseerd op 707 vangsten in totaal 16.761 uur).

gelijkmatig verloopt. Vergelijken we de aantalsontwikkeling van onze vangsten met de landelijke trendontwikkeling, dan zien we dat, net als bij de Boomkruiper, de start van onze vangsten later is ingezet en de groei veel explosiever verloopt.

Een mogelijke verklaring hiervoor is het in korte tijd verwijderen van de Amerikaanse vogelkers tussen 2010 en 2013, hierdoor kreeg ons vanggebied een veel meer open karakter. Dit wordt nog versterkt door de enorme toename van de damhertpopulatie, waardoor er meer dood hout ontstond. Ook de in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw geplante wilgen en abelen zijn zo oud

geworden, dat ze omvallen en zorgen voor dood hout.

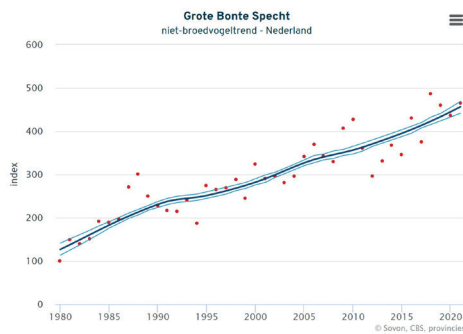
Hoe dit zich verder gaat ontwikkelen, zullen de toekomstige vangsten ons moeten laten zien. De AWD is nu een prima broed- en leefgebied voor deze luidruchtige vogel.

Verloop vangsten binnen het jaar

In grafiek 3 is te zien dat de Grote Bonte Specht zich bijna het hele jaar laat vangen. De piek ligt in juni-juli als de jongen uitvliegen en het terrein verkennen. Alleen in de broedperiode zijn er maar een paar vangsten van de Grote Bonte Specht.

Bronvermelding

Het oorspronkelijke artikel is verschenen in het jaarverslag 2022 van Vogelringstation AWD, pagina 50-53. <http://vrs-awd.nl/jaarverslag-2022.html>

GRAFIEK 2: Landelijke trendontwikkeling van de Grote Bonte Specht. Bron: Sovon